

T.C.
HATAY
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2014/1623
KARAR NO : 2014/1632

DAVACI :TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
VEKİLİ :Av. Zühal Sirkéciođlu Dönmez
Bestekar Sk. No: 49/5 K.Dere Çankaya/ANKARA

DAVALI :1-Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
VEKİLİ :Av.Nusret Ceylani Baydar
Karanfil Sok. 62 Bakanlıklar Çankaya/ANKARA

DAVALI :2- Başbakanlık /ANKARA
VEKİLİ :Hukuk Müşaviri S.Gülçin ÖZBAY(Aynı yerde)

DAVANIN ÖZETİ :Mülkiyeti Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne ait olan toplam 14179995 m² arazinin Hazine adına bedelsiz devredilmesine ilişkin 31.07.2009 günlü, 192 sayılı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu kararı ile bu kararın dayanağını oluşturan 09.02.2009 günlü 2009/T-1 sayılı Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu kararının; YPK kararı ile TİGEM arazilerinin başka bir amaçla tahsisinin yasal olarak mümkün olmadığı gibi kamu yararına da aykırı olduğu, buraların iskana açılması, konut alanına dönmesi sonucu tarımsal nitelikteki toprakların yok edileceği, birinci sınıf tarım arazileri üzerinde konut alanları oluşturulacağı iddiaları ile iptali istenilmektedir.

BAŞBAKANLIK

SAVUNMANIN ÖZETİ :Davanın süresinde açılmadığı, bir KİT olan Genel Müdürlük hakkında her türlü karar alma yetkisinin 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Karamamenin 5/c maddesi gereği Yüksek Planlama Kuruluna verildiği, yine çiftçisiyle yapılan mülakatlarda yaklaşık %97'sinin trampa yolu ile kamulaştırma istediklerini beyan ettikleri, sit alanı dışındaki bölümlerin trampa dışında bırakıldığı, yer üstü sulama kaynaklarının artmasının kaçak derin kuyu sularını azaltacağı, işlemin kamu yararına uygun olarak tesis edildiği, işlemin hukuka uygun olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TARIM İŞLETMELERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAVUNMANIN ÖZETİ :Davanın süresinde açılmadığı, dava konusu işlemde kamu yararının bulunduğu, Müdürlüklerinin kuruluş amacına uygun olarak faaliyetlerini devam ettirdiği, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Hatay İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizin 28/11/2011 tarih ve

T.C.
HATAY

İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/1623

KARAR NO : 2014/1632

2010/780 Esas, 2011/2113 sayılı kararının Danıştay Onuncu Dairesinin 04/12/2012 gün ve 2012/1078 Esas, 2012/6277 sayılı kararı ile bozulması üzerine bozma kararına uyularak dava dosyası yeniden incelenmek suretiyle işin gereği görüldü:

Davalı idarelerin süre itirazı yerinde görülmeyle işin esasına geçildi.

Dava, Mülkiyeti Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne ait olan toplam 14179995 m² arazinin Hazine adına bedelsiz devredilmesine ilişkin 31.07.2009 günlü, 192 sayılı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu kararı ile bu kararın dayanağını oluşturan 09.02.2009 günlü 2009/T-1 sayılı Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin "Kapsam ve Amaç" başlıklı 1. maddesinde, iktisadi devlet teşekküllerinin, ekonomik gereklere uygun olarak verimlilik ve karlılık ilkeleri doğrultusunda kendi aralarında ve milli ekonomi ile uyum içinde çalışarak sermaye birikimine yardım etmeleri ve bu suretle daha fazla yatırım kaynağı yaratmaları amaçlanmış olup, 9. Maddesinde teşebbüs yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında, kanun, tüzük, yönetmelik, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde teşebbüsün gelişmesini sağlayacak kararları almakta sayılmış, Kanunun Geçici Maddesinin "A" bendinde Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, İktisadi Devlet Teşekkülü olarak düzenlenmiştir.

İşlem tarihinde yürürlükte bulunan 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 1.maddesinde "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, kaynakların verimli kullanılması ve kalkınmanın hızlandırılması amacıyla ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel planlama hizmetlerinin bir bütünlük içerisinde etkin, düzenli ve süratli olarak görülebilmesi için Devlet Planlama Teşkilatının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine dair esasları düzenlemektir. Devlet Planlama Teşkilatı Başbakana bağlı olup, Başbakan bu Teşkilatın yönetimi ile ilgili yetkilerini gerekli gördüğü takdirde bir Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanabilir." hükmüne; 5.maddesinde "Yüksek Planlama Kurulunun görevleri şunlardır: a) İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı planlamada ve politika hedeflerin tayininde Bakanlar Kuruluna yardımcı olmak ve hazırlanacak kalkınma planları ile yıllık programları, Bakanlar Kuruluna sunulmadan önce, belirlenen amaçlara uygunluk ve yeterlik bakımından incelemek, b) Ülkenin yurt içi ve yurt dışı ekonomik hayatıyla ilgili konularda yüksek düzeyde kararlar almak, c) Kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü kararları almak, d) Yatırım ve ihracatın teşvikine ilişkin esasları tespit etmek, e) Toplu Konut İdaresi ve Toplu Konut Fonu Bütçesini onaylamak, f) Kanunlarla ve diğer mevzuatla yetki verilen konularda karar vermek." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 9.4.2000 tarih ve 24015 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ana Statüsünün 4. maddesinde TİGEM'in, tarım ve tarıma dayalı sanayiinin ihtiyacı olan her türlü mal ve hizmetleri üretmek amacı ile kurulduğu, 7/2. maddesinde, yönetim Kurulunun, TİGEM'in amaç ve faaliyetlerini gerçekleştirilmesi ve yönetimi ile ilgili gerekli her türlü kararı alacağı belirtilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, Yüksek Planlama Kurulunun 09.02.2009 tarih ve 2009/T-1 numaralı kararıyla; "Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının 10.11.2008 tarih ve 9106 sayılı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 29/7/2008 tarih ve 1901 sayılı yazısı dikkate alınarak; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2009 yılı Yatırım Programında iz ödenekle yer alan, ancak kamulaştırma maliyetinin yüksek olması ile ödenek yetersizliğinden

T.C.
HATAY

İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/1623

KARAR NO : 2014/1632

dolayı ihale edilemeyen yöre halkı için hayati derecede önem arzeden Amik-Afrin (Reyhanlı Barajı ve Sulaması) Projesine başlanabilmesi için Reyhanlı Barajının göl alanında kalacak taşınmazların Hatay - Reyhanlı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü arazilerinden ihtiyaç duyulan kısmıyla takas edilmesini teminen öncelikle arazilerin sağlıklı rayiç bedel tespitinin yapılması ve tespit yapılırken TİGEM Genel Müdürlüğü arazilerinin sulanacağını dikkate alınması, -devredilecek arazi miktarlarının rayiç bedel tespiti sonrasında belirlenmesi, -söz konusu arazilerin tarım dışı amaçlarla kullanılmasının engellenmesi kaydıyla Hazine adına bedelsiz devredilmesi ve bu konuda TİGEM Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulunun yetkili kılınmasına, 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5/c maddesine göre karar verilmiştir." denildiği; bunun üzerine de Tarım İşletmesi Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulunun 31/07/2009 tarih ve 192 numaralı kararıyla, söz konusu yerdeki taşınmazlardan belirtilen kısmının, ifrazı yapılacak parsellerin ifraz işlemlerinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılması şartıyla Hazine adına bedelsiz devredilmesine karar verildiği, anılan işlemlerin iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan yasal düzenlemeler uyarınca, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün iktisadi bir Devlet teşekkülü olduğu ve ana statüsü ile hukuki bünye, amaç ve faaliyet konuları ile teşkilat yapısının düzenlendiği görülmektedir. Anılan yasal düzenlemeler içerisinde, TİGEM'in mülkiyetinde bulunan taşınmazların mülkiyet devri sonucunu doğuracak tasarruflara ilişkin yada işletme arazilerinin takas suretiyle bedelsiz olarak devredilebilmesine imkan tanıyan herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Her ne kadar 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5. maddesinde Yüksek Planlama Kurulunun görevleri arasında kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü karar almak sayılmış ise de bu yetkinin mutlak manada veya işletmenin ulaşmak istediği amaçları engelleyici yada daraltıcı bir biçimde kullanılmasını öngörmek mümkün değildir.

Davalı idarece, kamulaştırma maliyeti nedeniyle yapımına başlanılamayan Amik-Afrin (Reyhanlı Barajı ve Sulaması) Projesinin, tarımsal faaliyetin daha verimli ve etkin devamını sağlayacağı bu nedenle Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne ait arazilerin baraj yapımında su altında kalacak arazilerle takasında fayda olacağı ileri sürülmekte ise de, dava dosyasında bulunan Hazine Müsteşarlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı arasında yapılan yazışmalardan, dava konusu taşınmazların buğday ve pamuk tohumluğu üretimi açısından ülke ihtiyacının büyük kısmını karşıladığı ve bahsi geçen arazilerin devredilmesi sonucunu doğuracak takas işleminin yapılması halinde tohumluk üretiminin azalmasının söz konusu olacağı anlaşılmakta olup, tesis edilen işlemde bu yönüyle üstün kamu yararı bulunmadığı da görülmektedir.

Bu durumda, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekli listesinde iktisadi devlet teşekkülü olarak sayılan ve ana statüsünde belirtilen konularda faaliyette bulunan TİGEM'e ait Hatay Tarım İşletmesi Müdürlüğünün kullanımında bulunan arazilerin, herhangi bir yasal dayanak olmaksızın, Reyhanlı Barajının göl alanında kalacak taşınmazlarla takas edilmesini teminen Hazine adına bedelsiz devredilmesine yönelik dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 183,20 TL yargılama gideri ve 242,70 TL temyiz yargılama giderleri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenen 750,00 TL vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine, davalı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün karar düzeltme aşamasında

T.C.
HATAY

İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/1623

KARAR NO : 2014/1632

yapmış olduğu 78,00 TL yargılama gideri ve davalı Başbakanlık'ın karar düzeltme aşamasında yapmış olduğu 55,55 TL yargılama giderinin idareler üzerinde bırakılmasına, artan posta masrafının karar kesinleştiğinde taraflara iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 30 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere 19/12/2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
MUSTAFA ŞAHİN
97679

Üye
MUHARREM AKSOY
102676

Üye
MUSTAFA BÜYÜKŞAHİN
124770

YARGILAMA GİDERLERİ

Başvuru Harcı :	17,15 TL
Karar Harcı :	17,15 TL
Y.D. Harcı :	28,15 TL
Vekelet Harcı :	2,75 TL
Posta Gideri :	118,00 TL

TOPLAM: 183,20 TL

TEMYİZ YARGILAMA GİDERLERİ (DAVACI):

T.Başvurma Harcı :	103,50 TL
T.Karar Harcı :	43,90 TL
T.Y/D Harcı :	34,80 TL
Posta Gideri :	60,50 TL
TOPLAM :	242,70 TL

KARAR DÜZELTME YARGILAMA GİDERLERİ(DAVALI TARIM İSLT.GN.MD.):

K.Düzeltilme Harcı :	50,45 TL
Posta Gideri :	27,55 TL
TOPLAM :	78,00 TL

KARAR DÜZELTME YARGILAMA GİDERLERİ(DAVALI BAŞBAKANLIK.):

Posta Gideri :	55,55 TL
TOPLAM :	55,55 TL